

Dönem : 2
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 229

Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Kırallığı arasında imzalanan Sosyal Güvenlik hakkında Genel Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Çalışma komisyonları raporları (1/315)

T. C.

Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71-498/370

23 . 1 . 1967

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 20 . 1 . 1967 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Kırallığı arasında imzalanan Sosyal Güvenlik hakkında Genel Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı» gerekçesi ve ilişkileriyle birlikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE BELÇİKA KIRALLIĞI ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK HAKKINDA GENEL SÖZLEŞMENİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUNUN GEREKÇESİ

Madde 1. — Kanunun 1 nci maddesi Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Kırallığı arasında Sosyal Güvenlik konusundaki Genel Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu dairdir.

4 Temmuz 1966 tarihinde Brüksel'de imzalanmış bulunan Sözleşmenin başlıca gayesi, iki memleket vatandaşlarının, bu memleketlerde uygulanan sosyal güvenlik mevzuatı karşısında hak ve veeibeler bakımından eşit sayılmaları ve bu mevzuata göre hak kazanılacak yardımların tâyininde her iki memlekette geçen sigortalılık sürelerinin birleştirilmesidir.

Sözleşmenin ihtiva ettiği hükümler, aşağıda, Sözleşmedeki madde numaraları sırasıyla izah edilmiştir :

Madde 1. — Sözleşmenin 1 nci maddesi Türk veya Belçika vatandaşı işçilerle sosyal güvenlik mevzuatına göre işçilerle aynı işleme tabi tutulan kimseler ve bunların aile fertlerinin bu memleketlerin sosyal güvenlik tatbikatında hak ve mükellefiyetler bakımından eşit muamele göcekleri hükmünü ihtiva etmektedir.

(Sözleşme metninde kullanılan «İşçiler ve benzerleri» tâbiri bir ücret karşılığı çalışan kimselerle sosyal güvenlik mevzuatına göre bunlarla aynı işleme tabi tutulan diğer çalışanlar gruplarını ifade etmektedir. Bu gerekçenin bundan sonraki maddelerinde «işçiler» tabiri «işçiler ve benzerleri» yerine kullanılmıştır.

Madde 2. — Bu maddede, her iki memlekette Sözleşmenin uygulama alanına giren sosyal güvenlik mevzuatı sayılmaktadır. Ticaret gemilerinde çalışan gemi adamları hakkındaki uygulamanın, işin özelliği dolayısıyla, bir idari anlaşma ile tanzim edilmesi öngörülmüştür. Ayrıca, Sözleşmenin bu maddede sayılan mevzuatı ilerde tadil edecek veya tamamlayacak olan bütün kanun ve tüzüklere de şâmil olacağı belirtilmektedir. Bununla beraber, Sözleşme :

— Yeni bir sosyal güvenlik koluna ilişkin mevzuata, bu maksatla bir anlaşma yapıldığı takdirde uygulanacak,

— Mevcut Sosyal Güvenlik mevzuatını yeni çalışanlar kategorilerine teşmil edecek olan mevzuata ise, ilgili Hükümet tarafından 3 ay içinde aksine bir bildiri bulunmadığı takdirde uygulanacaktır.

Madde 3. — Bu madde ile, **Âkîd Tarafların** elçilik ve konsolosluklarındaki meslek memurları ile kaçırlara kadrolarında çalışan memurlar Sözleşmenin kapsamı dışında bırakılmışlardır.

Madde 4. — Bu maddede işçilerin hangi memlekette çalışıyorlarsa o memleketin mevzuatına tabi tutulmaları esası vaz'olunmuş, bununla beraber aşağıdaki haller bu kaideden istisna edilmiştir.

a) İş verenleri tarafından geçici olarak diğer memlekette çalıştırılan işçiler, bu memleketteki çalışma süreleri 12 ayı geçmemek kaydıyla, mutat çalışma yerlerinin bulunduğu ülke mevzuatına tabi olacaklar, bu 12 aylık süre maddede açıklanan şartlarla uzatılabilecektir.

b) Merkezi **Âkîd Taraflardan** birinde bulunan bir nakliyat müessesesinin çalıştırdığı işçiler müessesenin merkezinin bulunduğu ülke mevzuatına tabi olacaklar, ancak, müessesenin diğer taraf ülkesinde bir şubesi veya daimî temsilciliği varsa bu şube veya temsilciliğin çalıştırdığı kimseler çalıştıkları yer mevzuatına tabi olacaklardır.

c) **Âkîd Taraflardan** birinin bir resmî dairesine bağlı iken, geçici olarak ayrılıp diğer taraf ülkesine gönderilen işçiler ayrıldıkları memleket mevzuatına tabi olacaklardır.

Madde 5. — Bu madde ile elçilik ve konsolosluklarda veya buralardaki memurların şahsi hizmetlerinde çalışan işçiler 4 neü madde şumulünde mütalâa edilmişlerdir. Ancak bu işçiler elçilik veya konsoloslukça temsil edilen memleketin vatandaşı oldukları takdirde bunlara iki memleket mevzuatından birini seçme hakkı tanınmıştır.

Madde 6. — Taraflardan birinin mevzuatında, bir sosyal güvenlik yardımının diğer bir yardımla veya kazanç ile birleşmesi halinde yapılacak işlemleri tanzim eden hükümlerin diğer **Âkîd Taraf** mevzuatına göre hak kazanılmış bir sosyal güvenlik yardımı veya diğer **Âkîd Taraf** ülkesinde elde edilen bir kazancın bahis konusu olduğu hallerde de aynen uygulanması öngörülmektedir.

Madde 7 - 8. — Bu maddelerde, **Âkîd Tarafların** birinden diğerine giden kimselerin yeni gittikleri memleketin hastalık ve analık sigortaları yardımlarından faydalanabilmeleri için,

1. Yeni gittikleri memlekette işçi olarak çalışmış olmaları,
2. Hastalık yardımı bahis konusu ise, işçilerin bu memlekete son gelişlerinde çalışabilir durumda bulunmaları, şart olarak vaz'olunmuş, ayrıca, yardımlardan faydalanma hakkının doğup doğmadığının tâyininde, gerekirse, her iki memlekette geçen sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi esası konulmuştur.

Madde 9. — Sözleşmenin 7 ve 8 neü maddeleri gereğince sigortalılık sürelerinin birleştirilebilmesi için iki memleketteki sigortalılık devreleri arasında bir aydan daha uzun bir aralığın bulunmaması öngörülmüştür.

Madde 10. — Bu maddeye göre, **Âkîd Taraflardan** birinin hastalık sigortasına tabi olarak çalışan işçilerin diğer taraf ülkesinde ikamet eden aile fertleri de hastalıkları halinde sigorta sağlık yardımlarından faydalanabilmektedirler.

Bu yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı sigortalının çalıştığı memleket mevzuatına göre, aile fertleri, yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekilleri ise ikamet edilen memleket mevzuatına göre tâyin olunacaktır.

Bu yardımların yükü, esas itibariyle, işçinin çalıştığı memleketteki kuruma ait olmaktadır. Ancak, sözleşmede, götürü olarak tesbit edilecek olan bu masrafların yalnız dörtte üçünün yetkili kurum tarafından ödenmesi öngörülmüştür. Buna nazaran bahis konusu masrafların dörtte biri ailenin ikamet mahallindeki kuruma yüklenmiş olmaktadır. Avrupa Ekonomik Topluluğuna dâhil memlekeler arasındaki sosyal güvenlik münasebetlerini tanzim eden vesikalarda da yer alan bu hüküm, yardımı fiilen ifa eden kurumu tasarruflu hareket etmeye teşvik etmektedir.

Madde 11. — Madde, bir memleketin mevzuatına tabi sigortalılarla bunların aile fertlerinin geçici olarak diğer memlekette buldukları sırada da, hastalık ve analık sigortaları sağlık yardımlarından faydalanabilmelerini öngörmektedir.

Bu halde de ilgilinin yardıma müstahak olup olmadığı yetkili kurum mevzuatına göre, yardımın kapsam ve şekli geçici olarak bulunan memleket mevzuatına göre tâyin edilecektir. Yetkili kurum, bu yardımların fiilî tutarının dörtte üçünü yardımı yapmış olan kuruma ödiyecektir.

Madde 12. — Madde, bir memleket mevzuatına göre yardımlardan faydalanmaya başlamış olan işçilerin, yetkili kurumun müsaadesini istihsal etmek şartıyla, ikametgâhlarını diğer memlekete nakletmelerine cevaz vermekte ve bu hallerde yapılacak yardımları tanzim etmektedir.

Madde 13. — Madde, mâlûllük, yaşlılık veya ölüm aylığı almakta olan kimselerin hastalık sigortası yardımlarından faydalanma durumlarını tesbit etmektedir. Bu maddeye göre, kendisine her iki memleket mevzuatına göre aylık bağlanmış olan bir kimse ve ailesi fertleri yalnız ikamet ettikleri memleket mevzuatına göre sağlanan sağlık yardımlarından faydalanacaklar, yalnız bir memleket mevzuatına göre aylık bağlanmış olup, öteki memlekette ikamet eden bir kimse ise, bu aylığı ödiyen taraf mevzuatına göre sağlık yardımlarından faydalanma hakkına sahip bulunduğu takdirde, oturduğu taraf kurumuna sağlanan yardımlardan faydalanabilecektir. Ancak, bu halde yapılacak yardımlara ilişkin giderler yetkili kuruma karşılanacaktır.

Madde 14. — Her iki memlekette de geçmiş sigortalılık süreleri bulunan işçilerin mâlûllükleri halinde yapılacak yardımlara mütaallik olan bu maddede, yardıma hak kazanılıp kazanılmadığının tâyininde veya bu hakkın ihyası veya idamesinde, her iki memlekette geçen sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi, fakat para yardımlarının, yalnız, mâlûllükle sonuçlanan işgöremezlik halinin başladığı tarihte sigortalının tabi bulunduğu taraf mevzuatına göre tâyin edilerek aylıkların yalnız bu tarafın kurumuna ödenmesi esası vaz'olunmuştur.

Ancak, mâlûllükle sonuçlanan işgöremezlik hali, sigortalının bir Âkâd Taraf ülkesine vardığı tarihten itibaren bir yıllık süre içinde meydana çıktığı takdirde yardımlar sigortalının daha önce tabi bulunduğu mevzuata göre tâyin edilecek ve külfeti de bu mevzuatı uygulayan kuruma aidolacaktır.

Madde 15. — Maden işçilerinin sosyal güvenliği hakkındaki Belçika özel mevzuatında mâlûllük yardımları, genel rejimden farklı olarak, sigortalılık süresine göre hesaplanmaktadır. Madde bu özel durumu göz önünde bulundurularak hazırlanmış ve Türkiye ve Belçika'da madenlerde çalışmış olan bir işçinin mâlûllüğü halinde bağlanacak aylıkların, yaşlılık aylığında olduğu gibi, her iki tarafça ve sürelerle oranlı olarak tâyin ve tesbit edilmesi öngörülmüştür.

Madde 16. — Yukardaki maddenin uygulanmasında, mâlûllük aylığı bağlanacak sigortalının bu mâlûliyeteye sebeb olan işgöremezlik hali Türkiye'de çalıştığı sırada meydana çıkmış ise, Belçika özel mevzuatına göre bağlanacak aylığın hesabında, sigortalının bu tarihte dâhil bulunduğu meslek sınıfındaki işçilere Belçika'da ödenmekte olan ücretin esas alınacağı belirtilmiştir.

Madde 17. — Maddenin 1 nci fıkrasında her hangi sebeple durdurulan bir mâlûllük aylığının ihyası gerektiğinde, ilk aylığı bağlanmış olan kurumun bu aylığı yeniden ödemeye başlayacağı, 2 nci fıkrada ise, bir mâlûllük aylığı kesildikten sonra sigortalının yeniden mâlûl duruma düşmesi halinde yardımın Sözleşme esasları dâhilinde yeniden tâyin ve tesbit edileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 18. — Bu maddede, mâlûllük yardımının başlamasından önce sigortalılara hastalık sigortasından ödenek verilebilecek olan süre bahis konusu edilmektedir. Bu sürenin, mâlûllükle sonuçlanan işgöremezlik halinin başladığı tarihte sigortalının tabi bulunduğu mevzuata göre tâyin edilmesi hükmü vaz'olunmuştur.

Madde 19. — Maddede, mâlûllük aylığı almakta olan bir kimsenin yaşlılık aylığından faydalanmak için gerekli şartları yerine getirdiğinde, mâlûliyet aylığının yaşlılık aylığına çevrilmesi öngörülmüştür. Mevzuatımıza göre mâlûllük aylığı hayat boyunca ödendiğinden, bu hüküm yalnız Belçika mevzuatının uygulanmasında yer bulacaktır.

Madde 20. — Bu madde, her iki memlekette de geçmiş sigortalılık süreleri bulunan işçilerin yaşlılıklarında yapılacak yardımlarla ilgili hükümleri ihtiva etmektedir.

Maddenin 1 nci fıkrasında, yardım hakkının tesbiti, ihyası veya idamesinde, her iki memlekette geçen sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi prensibi vaz'edilmiştir.

2 nci fıkraya göre, Âkîd Taraflardan birinde belli meslek gruplarını kapsıyan özel bir sosyal güvenlik rejiminden sağlanacak yardımların tesbitinde, diğer memlekette yalnız bu rejime tekkabül eden özel rejimlere tabi olarak geçmiş süreler veya aynı mesleklerde geçmiş sigortalılık süreleri nazara alınabilecektir. Bu hükmün uygulanması işçiye, bahis konusu özel rejimden sağlanan yardımlara hak kazandıramadığı takdirde, sözü edilen süreler beden işçileri hakkında uygulanan genel rejimden sağlanacak yardımların tâyininde muteber olacaktır.

Maddenin 3 ncu fıkrasında, Belçika'da maden işçilerinin emekliliği hakkındaki özel rejimden sağlanan yardımların tâyininde Türkiye'de hangi işlerde geçen sürelerin nazara alınacağı belirtilmektedir.

Maddenin 4 ncu fıkrasında, yukarıda bahis konusu olan durumlarda Âkîd Tarafların her birince yapılacak yardımın tâyin ve hesaplanma şekli gösterilmektedir.

Bu fıkraya göre, Âkîd Tarafların yetkili kurumlarından her biri, önce, birleştirilen sigortalılık sürelerinin tamamını yalnız bu kurumun uyguladığı mevzuata tabi olarak geçmiş olsaydı ilgilinin hak kazanabileceği yardım tutarının ne olduğunu tâyin edecek ve bu nazari yardım tutarının kendi uyguladığı mevzuata tabi olarak geçmiş olan süreye tekkabül eden kısmını hesabedecektir. Bu son bulunan miktarda, bahis konusu kurumun ilgiliye ödiyeceği kısmî yardım tutarını gösterecektir. Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına tabi olarak geçmiş sigortalılık süresi 1 yıldan daha az olduğu takdirde, bu Taraf kurumunca hiçbir yardım yapılmaması ve birleştirilmiş süreye tekkabül eden yardımın tamamının diğer Âkîd Taraf kurumunca ödenmesi kabul edilmiştir.

Nihayet, maddenin 5 nci fıkrasına gelince :

Belçika mevzuatına göre, yaşlılık aylığına hak kazanmak için belirli bir sigortalılık süresi şartı olmayıp sigortalılık süresinin her yılı için belirli bir miktar üzerinden aylık bağlanması öngörülmüştür. Maddenin 5 nci fıkrası Belçika mevzuatındaki bu hükmün uygulanmasına cevaz verecek şekilde kaleme alınmıştır.

Madde 21. — Madde, her iki Âkîd Taraf mevzuatına göre gerekli şartların aynı tarihte yerine getirilememiş olması halinde yardımın önce bir, sonra iki taraflı olarak yapılabilmesini öngörmekte, bu durumda yapılacak işlemleri tanzim etmektedir.

Madde 22. — Bu maddede, maden işçileri hakkındaki özel Belçika mevzuatında öngörülen erken yaşlılık aylığı ile ilgili hükümlerin Türk işçileri hakkında da Belçika vatandaşları ile aynı şartlarla uygulanacağı belirtilmektedir.

Madde 23. — Bu madde ile sigortalılara, diledikleri takdirde, her iki Âkîd Taraf mevzuatına göre hak kazandıkları yardımların ayrı ayrı yapılmasını talebetme hakkı tanınmaktadır.

Madde 24. — Madde, 20 - 23 ncu maddeler hükümlerinin kıyas yoluyla, ölüm yardımlarına da uygulanacağına dairdir.

Madde 25. — Bu madde, Âkîd Taraflar vatandaşlarının Türkiye veya Belçika'da ikamet ettikleri sürece mâlûllük, yaşlılık ve ölüm yardımlarının ödenmesine hiçbir kısıntı yapılmadan devam edileceği hükmünü ihtiva etmektedir.

Ancak, mâlûllük aylık veya ödeneği almakta olan kimselerin ikametgâhlarını değiştirmeden önce ilgili sosyal sigorta kurumunun müsaadesinin alınması öngörülmüştür.

Madde 26. — Hak kazanılan yardım tutarlarının hesaplanmasında belli bir süredeki ortalama kazancın nazara alınması gereken hallerde, her Âkîd Tarafın, yalnız kendi ülkesinde geçen sigortalılık süreleri içindeki kazançları nazara alacağı ifade olunmuştur.

Madde 27. — İki Âkîd Tarafın mevzuatına göre yardım yapılması gereken hallerde ilgilinin bu Taraflar kurumlarından yalnız birine müracaat etmesi kâfi görülmüştür.

Madde 28. — Maddede, yaşlılık sigortasına tabi işe Türkiye'den önce Belçika'da girmiş olan işçiler hakkında Türk mevzuatının uygulanmasında sigortalılık süresinin başlangıcı olarak Belçika'da böyle bir işe ilk giriş tarihinin alınması hükme bağlanmıştır.

Madde 29. — Aile yardımlarına mütedair olan bu madde ile, Belçika'da çalışan Türk işçilerinin Belçika vatandaşları ile aynı şartlarla çocuk zamlarından faydalanmaları sağlanmaktadır. Ayrıca, bu işçilerin çocuklarının Türkiye'de ikamet etmeleri halinde de, mezkûr yardımların, özel yardımlar ve zamlar haric olmak üzere, ödeneceği maddede belirtilmektedir.

Madde 30. — İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigorta kolundan bağlanacak yardımların ödenmesinde, diğer sigorta kollarında olduğu gibi, Türk ve Belçika vatandaşı işçilerin, bu memleketlerin birinde veya ötekinde ikamet etmeleri bakımından bir fark gözetilmemesi hükme bağlanmıştır.

Madde 31. — Belçika mevzuatına göre ihtiyaç şartına bağlı olan yardımlar yukardaki 30 ncu madde hükmü dışında mütalâa edilmiştir.

Madde 32. — Madde, ölüm veya daimî iş göremezlikle sonuçlanması muhtemel olan iş kazaları ve meslek hastalıklarının ilgili konsolosluklara haber verilmesini âmirdir.

Madde 33. — Bu madde, meslek hastalığının nüksetmesi ve ilgilinin yetkili kurumun bulunduğu Âkîd Taraf ülkesinde değil de diğer taraf ülkesinde ikameti sırasında yardım talebinde bulunması hallerinde yapılacak işlemleri belirtmektedir.

Madde 34. — Madde, bir Âkîd Taraf mevzuatına göre meslek hastalığı yardımlarından faydalanabilmek için bu hastalığa sebeb olabilecek işlerde belirli bir süre çalışması gerekli bulunduğu takdirde, diğer memlekette aynı mahiyette işlerde çalışan sürelerin de nazara alınacağı hükmünü ihtiva etmektedir.

Madde 35. — Madde, bir iş kazası veya meslek hastalığı sebebiyle yardım görmeye başlamış olan işçilerin, tıbbî mahzur görülmemek kaydıyla, ikametgâhlarını öteki taraf ülkesine nakledebilmelerine cevaz vermektedir.

Madde 36. — Cenaze yardımlarına mütedair olan bu maddede başlıca :

— Yardımın, sigortalının son işyerinin bulunduğu memleket mevzuatına göre tâyin ve ifa edilmesi, bu maksatla, gerekirse, her iki memlekette geçen sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi,

— Aynı zamanda iki taraf mevzuatına göre bağlanmış kısmi aylıklardan faydalanmakta olan kimselerle bunların aile fertlerinin ölümünde, yardımın, işçinin son olarak sigortalı bulunduğu taraf kurumunca ödenmesi,

— Yalnız bir tarafın mevzuatına göre aylık veya gelir almakta olan kimselerle bunların aile fertlerinden birinin ölümünde ise, yardımın, bu aylık veya geliri ödemekte olan kurumunca yükümlenilmesi öngörülmektedir.

Madde 37 - 42. — «İdari yardımlaşma» başlığı altında toplanan bu maddelerde başlıca :

— Her iki tarafın idare makamları ile sosyal güvenlik ve sosyal sigorta kurumlarının bu sözleşmenin uygulanmasında karşılıklı olarak birbirlerine yardım edecekleri,

— Her iki tarafta birbirleri ile yazışabilecek kurumlarla müracaatların kabulü ve ödemelerin merkezileştirilmesi için yetkili kılınacak kurumların bir idari anlaşma ile tesbit edileceği,

— Âkîd Tarafların elçilik ve konsolosluklarının ilgili kurumlarla temasa geçebileceği,

— Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre düzenlenen belgeler için tanınan pul, hare ve resim muafiyetlerinin diğer Âkîd Tarafın kurum ve mercilerine verilecek belgelere de teşmil edileceği,

— Sözleşmenin uygulanmasında düzenlenecek belgelerin konsolosluk vizesinden muaf tutulacağı,

— Sözleşmenin uygulanmasında ilgili kimselerle kurum ve idare makamlarınca yazılacak yazıların Âkîd Tarafların resmî dillerinden biriyle yazılabileceği,

— Âkîd Taraflardan birinin yetkili kurum, makam veya kaza mercilerine belirli bir süre içinde yapılması gereken müracaat veya taleplerin aynı süre içinde diğer tarafın kurum, makam veya mercilerine de yapılabileceği;

— Tarafların yüksek idare makamlarının Sözleşmenin uygulanması için gereken bütün tedbirleri alacakları, uygulanan mevzuattaki bütün tadiller veya diğer hususlarda birbirlerine gerekli bilgiyi verecekleri,

hususları yer almakta ve Sözleşmenin uygulanması bakımından her iki tarafın yüksek idare makamlarının kimler olduğu belirtilmektedir.

Madde 43. — Bu madde, Sözleşme ile sağlanan yardımları ödemekle yükümlü olan kurumların bu ödemeyi kendi memleketlerinin parası ile yapabilecekleri ve bu yardımların transferini mümkün kılmak için gerekli tedbirlerin hükümetlerce derhal alınacağı belirtilmektedir. Madde de ayrıca, yüksek idare makamları arasında mutabık kalınacak bir miktarın altındaki aylık ve gelirlerin yıllık, altı aylık ve üç aylık olarak ödenmesine veya toptan ödemeye çevrilerek tasfiye edilmesine cevaz verilmiştir.

Madde 44. — Madde, iki memleket arasındaki yardım transferlerinde takibolunacak usullerin bir idari anlaşma ile tâyin ve tesbit edilmesini öngörmektedir.

Madde 45. — Bu madde ile, iş göremezlik hali ve mâlûllük derecesinin tâyiminde diğer Âkîd Taraf kurumlarınca elde olunan bilgi ve hekim raporlarının nazara alınabileceği belirtilmiş, bununla beraber, yetkili kurumların seçecekleri bir hekime ilgiliyi muayene ettirme hakları saklı tutulmuştur.

Madde 46. — Madde, tarafların mevzuatında, sosyal sigorta yardımlarının üçüncü bir devlet ülkesinde ikamet eden kimselere hangi şart ve usullerle ödenebileceği hakkındaki hükümlerin Âkîd Taraf vatandaşlarının bu Sözleşme gereğince hak kazanacakları yardımlara da teşmil edilmesini istihdaf etmektedir.

Madde 47. — Sözleşmenin tefsiri ve uygulanmasında doğacak zorlukların anlaşmak suretiyle hâlli tarafların yüksek idare makamlarına tevdi edilmiştir.

Madde 48. — Madde, Sözleşmenin tasdikine, tasdik belgelerinin teatisine ve yürürlük tarihine mütedaîrdir.

Madde 49. — Geçici hükümleri ihtiva eden bu madde, eski işçilerin veya bunların ölümlerinde hak sahibi kimselerinin vatandaşlık durumları, ikamet mahalleri veya iki memlekte geçen sigortalılık sürelerinin birleştirilmemiş olması yüzünden yardıma hak kazanamamış olmaları veya hak kazanılan bir yardımın bu sebeplerle kesilmiş, durdurulmuş veya azaltılmış olması hallerinde bu hakların, Sözleşme hükümlerine göre yeniden tâyin ve tesbit edilmesini öngörmektedir.

İlgililerin Âkîd Tarafların yetkili kurumları aracılığı ile yapacakları müracaat üzerine yeniden tesbit edilecek olan aylık, müracaat tarihini takibeden ay başından itibaren ödenecek, müra-

caat, Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde yapıldığı takdirde, yürürlük tarihinden itibaren ödenecektir.

Maddes 50. — Madde, Sözleşmenin süresiz olarak akdedildiğini, ancak, bir takvim yılının bitmesinden 6 ay önce karşı tarafa ihbarda bulunmak şartıyla Sözleşmenin fesholunabileceğini, bu takdirde Sözleşmenin o takvim yılının sonundan itibaren yürürlükten kalkacağını hükme bağlamaktadır. Ayrıca, fesih halinde, daha önce kazanılmış olan hakların saklı tutulacağı, fesihden önceki sigortalılık süreleri dolayısıyla ileride iktisabedilecek olan hakların da taraflar arasında anlaşmak suretiyle tayin olunacak şartlarla bu Sözleşme hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı hususları maddede yer almış bulunmaktadır. Sözleşme Türkçe, Fransızca ve Flamanca olarak hazırlanmıştır. Bu üç metin aynı derecede muteber olacaktır.

Yukarıda tahlil ve izah edilmiş bulunan Sözleşme sosyal sigortalar mevzuatımıza aykırı bir hüküm ihtiva etmemekte ve bu sebeple tasdikine mâni bir cihet bulunmadığı gibi, Sözleşmenin tasdikinin çalışmak üzere yurt dışına giden işçilerimizin sosyal güvenlikleri bakımından faydalı olacağı mütalâa edilmektedir.

Madde 2. — Kanunun yürürlük tarihini tesbit etmektedir.

Madde 3. — Kanunun Bakanlar Kurulu tarafından yürütüleceğini âmirdir.

Dışişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu
Esas No. : 1/315
Karar No. : 13

2 . 2 . 1967

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Kırallığı arasında imzalanan Sosyal Güvenlik hakkında Genel Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu dair olan kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Tümü üzerinde yapılan görüşmeler sonunda, gerekçede de etraflıca belirtildiği üzere, iki memleket vatandaşlarının bu memleketlerde tatbik olunan sosyal güvenlik mevzuatındaki hak ve vecibelerden müsavi surette istifade etmelerini temin maksadına mâuf olarak hazırlanmış bulunan tasarısı, prensip itibarıyla Komisyonumuzca da müspet mütalâa olunarak aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Çalışma Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Manisa <i>E. Akça</i>	Başkan V. Sivas <i>C. Odyakmaz</i>	Sözcü Çanakkale <i>M. Baykan</i>	Kâtip Eskişehir <i>E. G. Sakarya</i>
Adana <i>K. Gülek</i>	Ankara <i>R. Ergüder</i>	Aydın <i>Y. Menderese</i>	Bursa <i>N. Gürsoy</i>
İstanbul <i>M. Yardımcı</i>	İzmir <i>S. İksel</i>	Konya <i>L. Akdoğan</i>	Mardin <i>R. Baykal</i>
	Sivas <i>S. Kurtbek</i>	Urfa <i>B. H. (Boran)</i>	
	M. Meclisi	(S. Sayısı : 229)	

Çalışma Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Çalışma Komisyonu
Esas No. : 1/315
Karar No. : 7

9 . 3 . 1967

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Kırallığı arasında imzaanan Sosyal Güvenlik hakkında Genel Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı Dışişleri Komisyonu raporu ile birlikte Komisyonumuza havale olunmakla, ilgili bakanlıklar temsilcileri de hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu :

Tümü üzerinde yapılan müzakereler neticesinde, gerekçede de bertafsil izah edildiği ve hile, iki memleket vatandaşlarının bu memleketlerde tatbik olunan sosyal güvenlik mevzuatındaki hak ve vecibelerden müsavi surette istifade etmelerini temin maksadiyle hazırlanmış bulunan kanun tasarısı Komisyonumuzca yerinde görülerek aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Çalışma Komisyonu Başkanı

İstanbul
K. Özdemir

Afyon K.
A. İ. Ulubaşlı

Giresun
A. Köymen

İzmir
M. Döşemeci

Samsun
N. K. Tülezoğlu

Bu rapor Sözetüsü

Ankara
H. Türkay

Ankara
R. Kuas

İstanbul
M. Ertuğrul

İzmir
E. Turgut

İstanbul
O. N. Ulusay

Çorum
A. Güler

Bilecik
İ. S. Çakıroğlu

İstanbul
N. Bulak

Kütahya
A. Can Bilgin

HÜKÜMET TASARISI

Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Kırallığı arasında imzalanan Sosyal Güvenlik hakkında Genel Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Kırallığı arasında Brüksel'de, 4 . 7 . 1966 tarihinde imzalanan, «Sosyal Güvenlik hakkında Genel Sözleşme» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

20 . 1 . 1967

Başbakan <i>S. Demirel</i>	Devlet Bakanı <i>R. Sezgin</i>	Devlet Bakanı <i>A. F. Alişan</i>	Devlet Bakanı <i>K. Ocak</i>
Adalet Bakanı <i>H. Dinçer</i>	Millî Savunma Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Sükan</i>	Dışişleri Bakanı V. <i>F. Sükan</i>
Maliye Bakanı <i>C. Bilgehan</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>O. Dengiz</i>	Bayındırlık Bakanı <i>E. Erdinç</i>	Ticaret Bakanı <i>S. T. Müftüoğlu</i>
Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>E. Somunoğlu</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>İ. Tekin</i>	Tarım Bakanı <i>B. Dağdaş</i>	Ulaştırma Bakanı <i>S. Öztürk</i>
Çalışma Bakanı <i>A. N. Erdem</i>	Sanayi Bakanı <i>M. Turgut</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>İ. Deriner</i>	Turizm ve Ta. Bakanı <i>N. Kürşad</i>
	İmar ve İskân Bakanı <i>H. Menteseoğlu</i>	Köy İşleri Bakanı <i>S. O. Avcı</i>	

KISIM I

Genel hükümler

Madde — 1.

Türkiye veya Belçika vatandaşı işçiler veya bu Sözleşmenin 2 nci maddesinde yazılı sosyal güvenlik mevzuatı bakımından bunların benzerleri, karşılıklı olarak, Belçika veya Türkiye'de uygulanmakta olan söz konusu mevzuata, bu memleketlerin vatandaşları imiş gibi tabidirler ve gerek kendileri, gerek aile fertleri, bu mevzuat ile sağlanan yardımlardan aynı şartlarla faydalanırlar.

Madde — 2.

1. — Bu Sözleşme aşağıda yazılı sosyal güvenlik mevzuatı hakkında uygulanır :

1) Belçika'da :

a) Beden işçileri, fikir işçileri, maden işçileri ve ticaret gemilerinde çalışan gemiadamlarının hastalık ve mâlûllük sigortasına ilişkin mevzuat;

b) Beden işçileri, fikir işçileri ve ticaret gemilerinde çalışan gemiadamlarının emeklilik ve ölüm aylıklarına ilişkin mevzuat;

c) Maden işçileri ve benzerlerinin emeklilik ve ölüm aylıklarına ilişkin mevzuat;

d) İşçilerin aile yardımlarına ilişkin mevzuat;

e) Gemiadamları hakkındaki mevzuat da dâhil olmak üzere, iş kazalarına ilişkin mevzuat;

f) Meslek hastalıklarına ilişkin mevzuat.

2) Türkiye'de :

a) Sosyal sigortalara ilişkin mevzuat :

i) Hastalık ve analık sigortaları,

ii) Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları,

iii) İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası;

b) Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığına ilişkin mevzuat,

c) Askerî Fabrikalar Tekait ve Muavenet Sandığına ilişkin mevzuat.

2 — Bu Sözleşme hükümleri, ticaret gemilerinde çalışan gemiadamları hakkında, yapılacak bir idari anlaşmadan sonra uygulanır.

3 — Bu Sözleşme hükümleri, bu maddenin 1 nci fıkrasında yazılı mevzuatı tadil edecek veya tamamlayacak olan bütün kanun ve tüzüklere de uygulanır.

Su kadar ki, Sözleşme :

a) Yeni bir sosyal sigorta koluna ilişkin mevzuata, Âkid Taraflar arasında bu maksatla bir anlaşma yapıldı,

b) Mevcut sosyal sigorta rejimlerinin yeni çalışanlar zümrelerine teşmiline mü'edair mevzuata, bu hükümlerin yarımlandığı tarihten itibaren 3 ay içinde ilgili Hükümet tarafından diğer Âkid Taraf Hükümetine aksine bir bildiriye bulunmadığı, takdirde uygulanır.

Madde — 3.

Bu Sözleşme hükümleri :

— Kaçılara kadrolarındaki memurlar dâhil elçilik ve konsolosluklardaki meslek memurları,

— İşçiler ve benzerleri dışındaki çalışan kişiler, hakkında uygulanmaz.

Madde — 4.

1 — Âkîd Taraflardan birinin ülkesinde çalışan işçiler veya bu memlekette uygulanan mevzuat bakımından bunların benzerleri, çalıştıkları yerde yürürlükte olan mevzuata tabidirler.

2 — Aşağıda yazılı haller bu maddenin 1 neî fıkrası hükümlerinden istisna edilmiştir :

a) Kanuni ikametgâhlarının bulunduğu memleketteki bir işyerine bağlı olup işveren müessese tarafından diğer memlekette çalıştırılan işçilerle benzerleri, bu memleketteki çalışma süreleri 12 ayı geçmemek şartıyla, mûtat çalışma yerlerinin bulunduğu memleket mevzuatına tabi olurlar. Bu sürenin, önceden bilinemeyen sebeplerle, 12 ayı aşması halinde, geçici olarak çalışılan memleketin yetkili makamının muvafakati ile, mûtat çalışma yerinin bulunduğu memleket mevzuatının uygulanmasına istisnai olarak devam edilebilir. Uzatma talebinin 12 aylık sürenin sona ermesinden önce yapılması gerekir.

b) Âkîd Taraflardan birinin resmî veya özel bir nakliyat müessesesinde çalışan işçiler veya benzerleri, devamlı veya geçici vevahut geçici olarak diğer Âkîd Taraf ülkesinde çalıştırıldıkları müddetce, munhasıran, müessese merkezinin bulunduğu memlekette yürürlükte bulunan hükümlere tabi olurlar; su kadar ki, müessesenin, diğer Âkîd Taraf ülkesinde bir şubesi veya daimî temsilciliği varsa, bu sube veya temsilcilik tarafından çalıştırılan kimseler şubenin veya daimî temsilciliğın bulunduğu Âkîd Taraf mevzuatına tabi olurlar.

c) Âkîd Taraflardan birinin resmî bir dairesine bağlı iken geçici olarak ayrılmış diğer Âkîd Taraf ülkesine gönderilen işçiler veya benzerleri hakkında, ayrıldıkları memlekette yürürlükte bulunan mevzuat hükümleri uygulanır.

3 — Âkîd Tarafların yüksek idare makamları, aralarında, anlaşmak suretiyle, bu maddenin 1 neî fıkrası hükümlerinden istisnalar yapılmasını önerebilirler. Bu makamlar, 2 neî fıkrada yer alan istisna hükümlerinin bâzı özel hallerde uygulanmaması hususunda da anlaşabilirler.

Madde — 5.

4 neî maddenin 1 neî fıkrası hükümleri, vatandaşlık durumları ne olursa olsun, Türkiye veya Belçika elçilikleri ve konsolosluklarında veya buralardaki memurların şahsi hizmetlerinde çalışan işçiler veya benzerleri hakkında da uygulanır.

Su kadar ki, bu kimseler, elçilik veya konsoloslukla temsil edilen Devletin vatandaşı oldukları takdirde, çalıştıkları memleket mevzuatı ile kendi memleketleri mevzuatından birinin uygulanmasını tercih edebilirler. Bu tercih hakkı yalnız bir defa kullanılabilir.

Madde — 6.

Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre, bir yardımın diğer bir sosyal güvenlik yardımı veya bir kazançla birleşmesi halinde yardımın azaltılması, kesilmesi veya durdurulması gerektiği takdirde, diğer Âkîd Taraf mevzuatına göre bir sosyal güvenlik yardımına hak kazanılmış olması veya diğer Âkîd Taraf ülkesinde bir kazanç elde edilmesi halinde de aynı hüküm uygulanır.

Su kadar ki, Âkîd Tarafların ülkelerinde geçen sürelerle göre kısmi olarak hesaplanan aynı mahiyetteki iki yardımın birleşmesi halinde bu hüküm uygulanmaz.

KISIM II — ÖZEL HÜKÜMLER

1. Bölüm - Hastalık ve analık yardımları

Madde — 7.

Türkiye'den Belçika'ya veya Belçika'dan Türkiye'ye giden işçiler veya benzerleri ile aile fertleri, yeni işyerinin bulunduğu memleketin hastalık sigortası yardımlarından, aşağıda yazılı şartlarla faydalanırlar :

İşçilerin,

1 — Bu memlekette de işçi olarak çalışmış olmaları;

2 — Bu Âkid Taraf ülkesinde son defa girdikleri tarihte çalışabilir durumda olmaları;

3 — Ayrıldıkları memlekette geçen sigortalılık süreleri ile geldikleri memlekette çalışmaya başladıktan sonra geçen süreler nazara alınmak suretiyle, yeni işyerinin bulunduğu memleket mevzuatına göre bu yardımlardan faydalanmak için gerekli şartları yerine getirmiş bulunmaları.

Madde — 8.

Türkiye'den Belçika'ya veya Belçika'dan Türkiye'ye giden işçiler veya benzerleri ile aile fertleri, yeni işyerlerinin bulunduğu memlekette analık sigortası yardımlarından, aşağıda yazılı şartlarla faydalanırlar :

İşçilerin,

1 — Bu memlekette de işçi olarak çalışmış olmaları;

2 — Ayrıldıkları memlekette geçen sigortalılık süreleri ile, geldikleri memlekette çalışmaya başladıktan sonra geçen süreler nazara alınmak suretiyle, yeni işyerinin bulunduğu memleket mevzuatına göre bu yardımlardan faydalanmak için gerekli şartları yerine getirmiş bulunmaları.

Madde — 9.

7 nei maddenin 3 neü fıkrasında ve 8 nei maddenin 2 nei fıkrasında bahis konusu olan sürelerin birleştirilmesi, aneak, işçinin, eski işyerinin bulunduğu memleketteki işinden ayrıldığı tarihten itibaren bir aylık süre içinde yeni işyerinin bulunduğu memlekette çalışmaya başlamış olması şartıyla mümkündür.

Madde — 10.

Sigortalı bulunduğu memleket mevzuatına göre yardıma hak kazanmış olan bir işçi veya benzerinin aile fertleri, diğer Âkid Taraf ülkesinde ikamet ettikleri sırada da, ikamet ettikleri memleketin mevzuatına göre sağlık yardımlarından faydalanma hakkına sahip bulunmak şartıyla, hastalık ve analık sigortasıyla sağlanan sağlık yardımlarından faydalanırlar.

Söz konusu yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı sigortalının çalıştığı memleket mevzuatına göre; aile fertleri, yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekli ise aile fertlerinin ikamet ettiği memleket mevzuatına göre tâyin edilir.

Yetkili sosyal sigorta kurumu, bu yardımlar için, iki Âkid Tarafın yüksek idare makamlarınca tesbit edilecek götürü bir miktarın dörtte üçünü ikamet mahallindeki sosyal sigorta kurumuna öder.

Madde — 11.

İşçiler veya benzerleri ile bunların aile fertleri, Âkid Taraflardan birinin ülkesinde idari anlaşma ile tesbit edilecek bir süreyi aşmamak üzere geçici olarak buldukları sırada, sigortalı oldukları memleket mevzuatına göre yardımlardan faydalanma hakkına sahip buldukları

takdirde, geçici olarak ikamet ettikleri memleket mevzuatına göre sağlanmakta olan hastalık ve analık sigortası sağlık yardımlarından faydalanırlar.

Yetkili sosyal sigorta kurumu, bu yardımların, yardımı yapmış olan müesseselerin muhasebe kayıtlarından çıkarılacak fiilî tutarının dörtte üçünü geçici olarak bulunulan memleketteki sosyal sigorta kurumuna öder.

Madde — 12.

Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre yardım görmeye başlamış bulunan işçiler veya benzerleri, ikametgâhlarını diğer Âkîd Taraf ülkesine naklettikleri takdirde de, yetkili sosyal sigorta kurumunun bu yer değiştirmeye muvafakat etmiş olması şartıyla, yardımdan faydalanma hakkını muhafaza ederler.

10 neu maddenin ikinci ve üçüncü bendleri hükümleri kıyas yoluyla, bu halde de uygulanır.

Madde — 13.

1 — Her iki Âkîd Taraf mevzuatına göre mâlûllük, yaşlılık veya ölüm aylığı almakta olan bir kimse, iki memlekette geçen sigortalılık sürelerinin toplamı nazara alınmak suretiyle, ikamet ettiği memleket mevzuatına göre sağlık yardımlarından faydalanma hakkına sahip bulunuyorsa, kendisine veya aile fertlerine yapılacak sağlık yardımları, sanki yalnız bu tarafın mevzuatına göre aylık alıyormuş gibi, bu tarafın sosyal sigorta kurumunca sağlanır.

2 — Âkîd Taraflardan yalnız birinin mevzuatına göre mâlûllük, yaşlılık veya ölüm aylığı almakta olan bir kimsenin diğer Âkîd Taraf ülkesinde ikamet etmesi halinde, kendisine veya aile fertlerine yapılacak sağlık yardımları sanki aylık, ikamet olunan taraf mevzuatına göre ödeniyormuş gibi, bu tarafın sosyal sigorta kurumunca sağlanır.

Söz konusu yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı aylığı ödiyen taraf mevzuatına göre, yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekli ise ikamet olunan taraf mevzuatına göre tâyin edilir.

İlgili kimsenin ikamet ettiği memlekette başka bir sıfatla bu yardımlardan faydalanma hakkına sahip olmaması şartıyla, bu yardımların tutarı aylığı bağlanmış olan tarafın yetkili kurumunca ödenir.

3 — Âkîd Tarafların yüksek idare makamları 11 nei madde ile bu maddenin 2 nei fıkrasında öngörülen masraf ödemelerinin, tesbit edecekleri götürü bir miktar üzerinden yapılmasına karar verebilirler.

II. Bölüm - İş kazası veya meslek hastalığı sonucu mâlûllük halleri dışındaki

mâlûllük yardımları

Madde — 14.

1 — Birbirini takibeden sürelerde veya münavebeli olarak, her iki Âkîd Taraf ülkesinde bir veya birden fazla mâlûllük sigortasına tabi tutulmuş bulunan Türk veya Belçikalı işçilerle benzerlerinin bu sigortalara tabi olarak geçmiş sigortalılık süreleri ile muadil süreler, sağlık yardımlarına veya para yardımlarına hak kazanılıp kazanılmadığının, veyahut bu hakkın idamesi veya ihyasının gerekip gerekmediğinin tâyini bakımından, 20 nei maddenin 1, 2 ve 3 neu fıkralarında yazılı şartlarla, birleştirilir.

2. Mâlûllük sebebiyle yapılacak para yardımları, mâlûllükle sonuçlanan iş göremezlik halinin vukua geldiği tarihte ilgilinin tabi bulunduğu mevzuat hükümlerine göre tâyin edilir ve bu yardımlar sözü edilen mevzuatı uygulamakla görevli Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından ödenir.

3. Şu kadar ki, işçinin Âkîd Taraflardan birinin ülkesine vardığı tarihten itibaren bir yıldan daha kısa bir süre içinde meydana çıkan bir iş göremezliğin sonucu olan mâlûllük hali, bu Âkîd Tarafa para yardımı yapılmasına hak kazandırmaz; ilgili, daha önce diğer Âkîd Taraf

ülkesinde bir mâlûllük sigortasına tabi olmuş ise, bu taraf mevzuatıyla sağlanan yardımlardan bu mevzuattaki şartlar dâhilinde faydalanır.

Madde — 15.

Türkiye ve Belçika'da madenlerde çalışmış bulunan işçilere yapılacak mâlûllük yardımları 14 neü maddenin 2 neü fıkrası hükümleri dışında olmak üzere ve 23 neü madde hükmü uygulanmadığı takdirde, bu memleketlerde geçen sigortalılık sürelerinin toplamı nazara alınmak suretiyle, maden işçilerinin emekliliği hakkındaki özel Belçika mevzuatıyla belirtilen şartlar yerine getirilmiş olmak ve bu memleketlerden her birinde geçen sigortalılık süreleri 20 neü maddenin 4 neü fıkrasında öngörülen bir yıllık süreden daha az olmamak kaydıyla, mezkûr 4 neü fıkrada yazılı esaslara göre tâyin edilir.

Madde — 16.

15 neü maddede bahis konusu olan sigortalı, mâlûllükle sonuçlanan işgöremezlik halinin meydana çıktığı tarihte Türkiye'deki bir maden ocağında çalışmakta bulunuyorsa, maden işçilerinin emekliliği hakkındaki özel Belçika rejiminden bağlanacak aylığın hesabında, sigortalının bu tarihte dâhil bulunduğu meslek sınıfındaki işçilere Belçika'da ödenmekte olan ücret esas alınır.

Madde — 17.

1. Mâlûllük aylık veya ödeneğinin durdurulmasından sonra sigortalı bu yardıma tekrar hak kazandığı takdirde, mâlûllük halinin ilk yardımın yapılmasına sebep olan işgöremezlik vakiasından ileri gelmiş olması kaydıyla, ilk aylık veya ödeneği bağlamış olan Sosyal Sigorta Kurumu tarafından bu yardımın ödenmesine devam olunur.

2 — Mâlûllük aylık veya ödeneğinin kesilmesinden sonra, sigortalının durumu kendisine yeniden bir mâlûllük aylık veya ödeneği bağlanmasını gerektirdiği takdirde bu yardım, icabında, 15 neü madde hükümleri de göz önünde bulundurulmak suretiyle, 14 neü maddede belirtilen esaslara göre yeniden tesbit edilir.

Madde — 18.

Mâlûllük aylık veya ödeneğinin ödenmesine başlamadan önce ilgiliye hastalık sigortasından ödenek verilmesi gereken süre, her halde, mâlûllükle sonuçlanan işgöremezlik halinin meydana çıktığı tarihte sigortalının çalışmakta olduğu memleket mevzuatına öngörülen süredir.

Madde — 19.

Mâlûllük aylık veya ödeneği, icabında, ilgiliye yaşlılık aylığı bağlanması mümkün olan iki memleketten birinin mevzuatında öngörülen şartlar yerine getirildiği tarihte, yaşlılık aylığına çevrilir.

Gerekirse, aşağıdaki III neü Bölüm hükümleri uygulanır.

III. - Bölüm - Yaşlılık yardımları ve iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölüm halleri dışındaki ölüm (aylık) yardımları

Madde — 20.

1 — Birbirini takibeden sürelerde veya münavebeli olarak, iki Akıd Taraf ülkesinde bir veya birden fazla yaşlılık veya ölüm sigortasına tâbi tutulmuş bulunan Türk veya Bel-

çikali işçilerle benzerlerinin bu sigortalara tabi olarak geçen sigortalılık süreleri ile muadil süreler aynı zamana raslanmamak şartıyla, yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığının veya bu hakkın idamesinin veya ihyasının tâyininde, birleştirilebilir.

Sigortalılık sürelerine muadil olarak nazara alınacak süreler, her Âkîd Taraf mevzuatına göre muadil süre olarak kabul edilen sürelerdir.

Aynı zamanda hem Türkiye hem de Belçika mevzuatına göre muadil süre olarak kabul edilen bir süre, yardımın tâyin ve tesbitinde, ilgilinin bu süreden önce son olarak çalıştığı memleketteki sosyal sigorta kurumu tarafından nazara alınır.

2 — Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre, bâzı yardımların yapılması sigortalılık sürelerinin özel bir sosyal sigorta rejimine tabi bir meslekte geçmiş olması şartına bağlandığı takdirde, bu yardımlardan faydalanılıp faydalanılmıyacağının tâyininde, diğer memlekette yalnız bu rejime tekabül eden bir veya birden fazla özel rejimlere tâbi olarak geçmiş olan süreler birleştirilir. Bununla beraber, iki memlekotten birinde bu meslek için özel bir sigorta rejimi yoksa, yukarıdaki 1 ne fıkırada bahis konusu olan rejimlerden birine tabi olarak aynı meslekte geçmiş olan süreler de toplama katılır.

Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre bâzı yardımların yapılması sigortalılık sürelerinin özel bir sosyal sigorta, rejimine tabi bir meslekte geçmiş olması şartına bağlandığı ve bu süreler söz konusu mevzuat gereğince sağlanan yardımlardan faydalanma hakkını kazandıramadığı takdirde, sözü edilen süreler, beden işçileri hakkında uygulanan mevzuatta öngörülen yardımların tâyininde muteber sayılır.

3 — Belçika'da maden işçileriyle benzerlerinin emekliliği hakkındaki özel rejimin uygulanmasında :

a) Türkiye'deki maden ocaklarında geçen sürelerden, yalnız, bu özel rejime tâbi olabilecek nitelikteki ocaklarda geçmiş olan süreler, bahis konusu rejime tâbi sigortalılık süreleriyle birleştirilebilir.

b) Âkîd Taraflardan her birinin mevzuatına göre sigortalılık süresine muadil sayılan sürelerden, yalnız, maden ocaklarında geçen bir süreyi takibeden veya maden ocaklarında geçmiş bir süreden hemen önce gelen süreler nazara alınır. Bu süreler, yardımların hesabında, sigortalının bu süreden hemen önce maden ocaklarında çalışmış bulunduğu memleketin sosyal sigorta kurumu tarafından nazara alınır. Sigortalı daha önce madenlerde çalışmamış ise, bahis konusu süreler, sigortalının bu sürelerden hemen sonra madenlerinde çalışmış bulunduğu memleketin sosyal sigorta kurumu tarafından nazara alınır

4. Bir sigortalıya yetkili sosyal sigorta kurumlarının her biri tarafından yapılacak yardımların tutarı, esas itibariyle, yukarıdaki 1 ve 2 ne fıkıralarda belirtilen sürelerin tamamı bu sosyal sigorta kurumunun uyguladığı mevzuata tâbi olarak geçmiş bulunsaydı sigortalının hak kazanabileceği yardım tutarı ne olacak idiyse, bu tutar bahis konusu mevzuata tabi olarak geçmiş süreye göre azaltılmak suretiyle tâyin edilir.

Her sosyal sigorta kurumu, sürelerin geçtiği Âkîd Taraf ülkeleri arasında bir fark gözetmeksizin, bu sürelerin toplamını nazara almak suretiyle ve kendi uyguladığı mevzuat hükümlerine göre, ilgilinin bu mevzuatta öngörülen yardımlara hak kazanıp kazanmadığını tesbit eder.

Her sosyal sigorta kurumu, birleştirilen sigortalılık sürelerinin tamamını munhasıran kendi mevzuatına göre geçmiş gibi kabul ederek ilgilinin hak kazanabileceği nazari yardım tutarını hesabeder ve bu tutarın, kendi mevzuatına tabi olarak geçmiş sürelerle tekabül eden kısmını tâyin eder.

Şu kadar ki, bir sosyal sigorta kurumunun uyguladığı mevzuata göre geçen sürelerin toplamı, bu mevzuatta öngörülen asgari bir fiili çalışma günü veya benzeri bir gün sayısını ihtiva etmek üzere, bir yılı doldurmadığı takdirde, bu kurum tarafından hiçbir yardım yapılmaz; bu takdirde, diğer Âkîd Tarafın sosyal sigorta kurumu, sigortalılık sürelerinin toplamı nazara alınmak suretiyle, kendisinin uyguladığı mevzuata göre ilgilinin hak kazanacağı yardımın tamamını öder.

5. Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre, aylık bağlanmasına hak kazanılması için belirli bir sigortalılık süresi şartı aranmaksızın, sigortalılık süresinin her yılı için belirli bir miktar üzerinden

aylık bağlandığı takdirde, bu Âkîd Tarafın yetkili sosyal sigorta kurumu bağliyaacağı aylığı, doğrudan doğruya ve münhasıran bu memlekette geçen sigortalılık süreleriyle muadil sürelerle göre hesaplar; bu halde, ilgili sosyal sigorta kurumu, aylık bağlama kararını muteber olduğu tarihte normal ihtiyarlık yaşına varmış olan sigortalılar hakkında yürürlükte olan mevzuat hükümlerini uygular.

Madde — 21.

1. Bir sigortalı, 20 nei maddenin 1, 2 ve 3 neü fıkralarında belirtilen sigortalılık sürelerinin toplamı nazara alınmak suretiyle, her iki memleket mevzuatına göre gerekli şartları aynı anda yerine getirmediği takdirde, bahis konusu mevzuatın her biri bakımından yardım hakkı, bu şartlar yerine geldikçe doğar.

2. Bir memleket mevzuatına göre gerekli şartların yerine getirilmiş olması dolayısıyla 1 nei fıkraya gereğince aylık ödenmiş bulunan süreler, diğer memleket mevzuatına göre aylığa hak kazanılıp kazanılmadığının tâyininde, aylığı ödiyen taraf ülkesinde geçmiş sigortalılık süreleri imiş gibi kabul edilir.

3. Bu maddenin 1 nei fıkrasında bahsolunan hallerde, daha önce bağlanmış olan aylık, diğer Âkîd Taraf mevzuatına göre aylığa hak kazanıldığı tarihten itibaren, 20 nei maddenin 1 - 4 neü fıkraları hükümlerine uygun olarak yeniden tesbit edilir.

Madde — 22.

1. Belçika özel mevzuatında, erken - aylığın veya yaşlılık aylığının madenlerde elde edilen bir ücretle birleşebilmesini öngören hükümler, bu mevzuatta belirtilen şartlar ve hadler dâhilinde, yalnız Belçika kömür madenlerinde çalışmaya devam eden kimseler hakkında uygulanır.

2. Belçika özel mevzuatında maden işçilerine erken - aylık bağlanmasını öngören hükümler, 20 nei madde hükümleri dışında olmak üzere, yalnız Belçika kömür madenlerinde geçen hizmetler nazara alınmak suretiyle, sözü geçen mevzuata göre gerekli şartları yerine getirmiş olan kimseler hakkında uygulanır.

Madde — 23.

Her sigortalı, aylığa hak kazandığı tarihte, hakkında bu Sözleşmenin 20 nei maddesi hükümlerinin uygulanmamasını isteyebilir. Bu takdirde sigortalının Âkîd Taraflardan her birinin mevzuatına göre hak kazandığı yardımlar, ilgili sosyal sigorta kurumları tarafından, diğer Âkîd Taraf ülkesinde geçen sigortalılık süreleriyle muadil süreler nazara alınmaksızın tesbit edilir.

Madde — 24.

20 - 23 neü maddeler hükümleri, ölen sigortalının hak sahiplerine bağlanacak aylıklar hakkında da, kıyas yoluyla, uygulanır.

IV. Bölüm - II. ve III. bölümlere ilişkin müsterek hükümler

Madde — 25.

Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre, mâlûllük, aylık veya ödenekleriyle yaşlılık, ölüm veya aile aylıklarının ödenmesi ikamet şartına bağlı bulunduğu takdirde, gerek 20 nei madde hükümlerine göre, gerekse yalnız bir memleket mevzuatına tabi olarak geçmiş sigortalılık sürelerine göre bağlanan aylıkların ödenmesinde, Âkîd Taraflardan birinin ülkesinde ikamet ettikleri sürece, Türk veya Belçika vatandaşları için bu şart aranmaz.

Su kadar ki, mâlûliyet aylık veya ödeneği almakta olan kimse diğer Âkîd Taraf ülkesine dönmeyen veya ikametgâhını diğer Âkîd Taraf ülkesine nakletmeden önce yetkili kurumun müsaadesini almak zorundadır.

Müsaade talebi, yalnız, ilgilinin yer değiştirmesinin sağlık bakımından mahzurlu olduğunun usulü dairesinde tesbit edilmesi halinde reddolunabilir.

Madde — 26.

Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre yardım tutarının tâyininde bütün sigortalılık süresi veya bu sürenin bir kısmında elde edilen kazançların ortalaması nazara alındığı takdirde, bu Tarafça ödenecek yardımın hesabında nazara alınacak ortalama kazanç, yalnız bu memlekette geçen sigortalılık süresi içinde elde edilen kazançlara göre tesbit edilir.

Madde — 27.

Sigortalının bağlı bulunduğu sosyal sigorta kurumlarından yalnız birine yapılan müracaat diğer yetkili kurumlara da yapılmış sayılır.

Madde — 28.

Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları hakkındaki Türk mevzuatının uygulanmasında, sigortalı, Türkiye'de yaşlılık sigortasına tabi işe girmeden önce Belçika'da bir yaşlılık sigortasına tabi olmuş ise, bu sigortaya tabi tutulduğu ilk gün Türk mevzuatına göre sigorta kanunlarına tabi işe ilk defa girdiği gün olarak kabul edilir.

V. Bölüm - Aile yardımları

Madde — 29.

1 — Belçika'da çalışan ve çocukları da Belçika'da ikamet eden Türk işçileri, işçilerin aile yardımlarına ilişkin Belçika mevzuatı ile sağlanan yardımlardan Belçikalı işçilerle aynı şartlarla faydalanırlar.

2 — Millî mevzuata göre aile yardımlarından faydalanma hakkının doğması bir çalışma süresinin veya muadil sürenin tamamlanmış olması şartına bağlı olduğu takdirde, her iki memlekette geçen süreler de nazara alınır.

3 — Belçika'da çalışan Türk işçilerinden çocukları Türkiye'de ikamet edenler, özel yardımlar ve zamlar hariç olmak üzere, Belçika mevzuatında «aile yardımları» olarak adlandırılan yardımlardan faydalanırlar.

Hangi çocukların yardımdan faydalanacakları, yardımdan faydalanma şartları ve yardım tutarları ile yardım süreleri bir idari anlaşma ile tesbit olunur.

VI. Bölüm - İş kazası ve meslek hastalığı halinde yapılacak yardımlar

Madde — 30.

Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre, bir iş kazası veya meslek hastalığı halinde yapılacak yardımların ödenmesi ikamet şartına bağlı olduğu takdirde, Âkîd Taraflardan birinin veya diğerinin ülkesinde ikamet ettikleri sürece, Türk veya Belçika vatandaşları için bu şart aranmaz.

Madde — 31.

Belçika mevzuatına göre ihtiyaç şartına bağlı olarak yapılan yardımlar, yalnız Belçika'da ikamet eden kimselere sağlanır.

Madde — 32.

Türkiye'de çalışan Belçikalı bir işçinin veya Belçika'da çalışan bir Türk işçisinin uğradığı iş kazası veya tutulduğu meslek hastalığı, ölümle yahut tam ve kısmî sürekli iş göremezlikle sonuç-

lanabilecek mitelikte olduğu takdirde, bu iş kazası veya meslek hastalığı, işveren yahut yetkili sosyal sigorta kurumu tarafından, iş kazasına uğrıyan veya meslek hastalığına tutulan kimsenin vatandaşı bulunduğu tarafın mahalli konsolosluk makamlarına bildirilir.

Madde — 33.

1. Akıd Taraflardan birinin ülkesinde bir meslek hastalığı sebebiyle kendisine yardım yapılmış olan bir sigortalı, aynı mahiyetteki bir meslek hastalığı sebebiyle, yeni iş yerinin bulunduğu memleket mevzuatına göre yardım talebinde bulunduğu takdirde, kendisine daha önce bu hastalık sebebiyle yapılmış olan yardım hakkında bu memleketin yetkili sosyal sigorta kurumuna bilgi vermeye mecburdur. Yeni yardım yapmakla yükümlü olan sosyal sigorta kurumu, daha önce hak kazanılmış olan yardımı, kendisi tarafından yapılmış gibi nazara alır.

2. İlgili kimse, işçinin meslek hastalığına tutulduğu memlekette değil de diğer Akıd Taraf ülkesin ikamet ediyorsa, yardım talebi, ilgilinin ikamet ettiği memleketteki sosyal sigorta kurumuna verilebilir. Bu takdirde talebin, yardımı ödiyecek olan tarafın mevzuatında belirtilen şekil ve şartlara göre yapılması gerekir.

Madde — 34.

Akıd Taraflardan birinin mevzuatına göre meslek hastalığı sebebiyle yardım yapılabilmesi bu hastalığa sebebolabilecek işlerde belirli bir süre çalışmış olma şartına bağlı bulunduğu takdirde, yardıma hak kazanılıp kazanılmadığının tesbitinde, işçinin diğer Akıd Taraf ülkesinde aynı mahiyetteki işlerde çalıştığı süreler de nazara alınır.

Madde — 35.

Bir iş kazasına uğrıyan veya meslek hastalığına tutulan ve yetkili kurum hesabına sağlanan yardımlardan faydalanmaya başladıktan sonra diğer Akıd Taraf ülkesine dönmeye veya ikametgâhını diğer Akıd Taraf ülkesine nakletmesine yetkili kurumca müsaade edilen işçi ve ailesi fertleri hakkında da, 13 ncü maddenin 2 ve 3 ncü fıkraları hükümleri, kıyas yoluyla, uygulanır.

VII. Bölüm - Cenaze yardımları

Madde — 36.

1. Akıd Taraflardan birinin ülkesinden diğerine giden işçilerin veya benzerlerinin ölümü halinde, yeni iş yerinin bulunduğu memleket mevzuatıyla sağlanan yardımlara, aşağıda yazılı şartlarla hak kazanılır :

- 1) Bu memlekette işçi veya benzeri olarak çalışmış olmak;
- 2) Ölüm tarihinde, ayrıldıkları memlekette geçen sigortalılık süreleri ile bu memlekette çalışmaya başladıktan sonra geçen süreler nazara alınmak suretiyle, yeni iş yerinin bulunduğu memleket mevzuatına göre yardımlardan faydalanmak için gerekli şartları yerine getirmiş bulunmak.

2. Sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi suretiyle, kendisine her iki memleketin sosyal sigorta kurumlarınınca aylık ödenmekte olan bir kimsenin veya ailesi fertlerinden birinin ölümü halinde, cenaze yardımı, sigortalılık sürelerinin toplamı nazara alınmak suretiyle, işçinin son olarak sigortalı bulunduğu memleket mevzuatına göre gerekli şartlar yerine getirilmiş ise, bu memleketteki yetkili sosyal sigorta kurumu tarafından ödenir.

3. Akıd Taraflardan yalnız birinin sosyal sigorta kurumunca kendisine aylık ödenmekte olan veya iş kazalarıyla meslek hastalıkları hakkındaki Türk veya Belçika mevzuatına göre sağlanan yardımlardan faydalanmakta bulunan bir kimsenin veya ailesi fertlerinden birinin ölümü halinde, cenaze yardımı, bu aylık veya geliri ödiyen taraf mevzuatına göre gerekli şartlar yerine getirilmiş ise, bu memleketin yetkili sosyal sigorta kurumu tarafından ödenir.

KISIM III - İDARİ YARDIMLAŞMA

Madde — 37

1 — Her iki Âkîd Tarafın idare makamlarıyla sosyal sigorta veya sosyal güvenlik kurumları kendi mevzuatlarının uygulanması bahis konusu imiş gibi, karşılıklı olarak, birbirilerine yardım ederler.

Âkîd Tarafların, birbirleriyle doğrudan doğruya yazışmaya ve gerekirse ilgililerin müracaatlarını ve ödemeleri merkezileştirmeye yetkili sayılacak makam ve kurumları bir idari anlaşma ile tâyin edilir.

2 — Bu makam ve kurumlar, aynı maksatla, diğer Âkîd Tarafın elçilik ve konsolosluklarının da yardımlarını talebedebilirler.

3 — Âkîd taraflardan birinin elçilik ve konsoloslukları, kendi vatandaşlarının menfaatlerinin korunması için lüzumlu bilgileri toplamak maksadıyla, diğer Âkîd Tarafın idare makamları ve millî sosyal sigorta veya sosyal güvenlik kurumları nezdinde doğrudan doğruya teşebbüsle bulunabilirler.

Madde — 38.

1 — Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre, bu tarafın makamlarına, sosyal sigorta kurumlarına ve kaza mercilerine verilecek olan belgeler, kavdiyle, harc, pul ve konsolosluk resimlerinden muaf ise bu muafiyet, bu sözleşmenin uygulanmasında, diğer Âkîd Tarafın makamlarına, sosyal sigorta kurumlarına veya kaza mercilerine verilecek olan belgelere de teşmil olunur.

2 — Bu madde ile 39 ve 40 nci maddelerin uygulanmasında kaza mercii tâhiri:

Belçika'da: Sosyal güvenlik konusunda yetkili idari kaza mercilerini,

Türkiye'de: Sosyal güvenlik konusunda yetkili kaza mercilerini, ifade eder.

3 — Bu sözleşmenin uygulanmasında düzenlenecek bütün belgeler elçilik ve konsoloslukların tasdikinden muaftır.

Madde — 39.

Bu sözleşmenin uygulanmasında, sözleşmeden faydalanan kimselerle Âkîd Taraflardan birinin idare makamları, sosyal sigorta kurumları veya kaza mercileri tarafından diğer Âkîd Tarafın idare makamlarına, sosyal sigorta kurumlarına veya kaza mercilerine gönderilecek yazılar Âkîd Tarafların resmî dillerinden biriyle yazılır.

Madde — 40.

Âkîd Taraflardan birinin, sosyal güvenlik konusunda yapılacak bir müracaat veya talebi kabul etmeye yetkili bir makamına, sosyal sigorta kurumuna veya kaza mercisine belirli bir süre içinde yapılması gereken müracaat veya talepler, aynı süre içinde, diğer Âkîd Tarafın bunlara tekabül eden bir makamına, kurumuna veya mercisine yapılabilir. Bu müracaat veya talepleri alan makam kurum veya merciler, bunları gecikmeksizin gerekli yere intikal ettirirler.

Madde — 41.

1 — Âkîd tarafların Yüksek İdare Makamları bu Sözleşmenin icrası ve uygulanması için gerekli bütün tedbirleri alırlar.

Aynı idare makamları 2 nci maddede yazılı sosyal güvenlik mevzuatında yapılacak değişiklikler hakkında birbirlerine zamanında bilgi verirler.

2 — Âkîd Tarafların yetkili makamları, bu Sözleşmenin kendi memleketlerinde icrasıyla ilgili olarak ittihaz olunan hükümler hakkında da birbirlerine bilgi verirler.

Madde — 42.

Bu Sözleşmenin uygulanmasında, **Âkid Tarafların Yüksek İdare Makamları** şunlardır :
Türkiye'de: Çalışma Bakanı;
Belçika'da: Sosyal Güvenlik Bakanı.

KISIM IV - ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde — 43.

1 — Bu Sözleşme gereğince yapılacak yardımları ödemekle yükümlü sosyal sigorta kurumları, bu ödemeyi kendi memleketlerinin parasıyla yapmak suretiyle görevlerini yerine getirmiş olurlar.

Âkid Taraflardan birinin ülkesinde döviz alış - verişini kısıtlayan hükümler yürürlüğe konduğu takdirde, bir veya öbür tarafça ödenecek paraların bu Sözleşme esaslarına göre transfer edilmesini mümkün kılacak tedbirler, iki hükümet arasında mutabık kalınmak suretiyle, derhal alınır.

2 — Âkid Tarafların yüksek idare makamları arasında mektup teatisi suretiyle tesbit edilecek bir miktarın altındaki aylık veya gelirleri ödemekle görevli sosyal sigorta kurumu, bu aylık veya gelirleri 3 aylık, 6 aylık veya yıllık olarak ödeyebilir.

İlgili sosyal sigorta kurumu, yukarıki bentte öngörüldüğü gibi mektup teatisi suretiyle tesbit olunacak bir miktarın altındaki aylık veya gelirleri, bu aylık veya gelirlerin sermaye değerine tekabül eden bir meblâğı toptan ödemek suretiyle, tasfiye edebilir.

Madde — 44.

1 — Sosyal Güvenlik hakkındaki Belçika mevzuatına göre ödenmesi gereken yardımlar Türkiye'de ikamet eden ilgililere, Âkid Tarafların Yüksek idare makamları arasında aktolunacak bir idari anlaşma ile tâyin edilen usullere göre transfer edilir.

2 — Sosyal güvenlik hakkındaki Türkiye mevzuatına göre ödenmesi gereken yardımlar Belçika'da ikamet eden ilgililere, Âkid Tarafların yüksek idare makamları arasında aktolunacak idari anlaşma ile tâyin edilen usullere göre transfer edilir.

Madde — 45.

Âkid Taraflardan birinin sosyal sigorta kurumları işgöremezlik halinin ve mâlûllük derecesinin tesbitinde, diğer Âkid Tarafın sosyal sigorta kurumlarıne elde olunan bilgileri ve hekim raporlarını nazara alırlar.

Şu kadar ki, sosyal sigorta kurumları, ilgiliyi, seçecekleri bir hekime muayene ettirme hakları saklıdır.

Madde — 46.

Âkid Taraflardan birinin sosyal sigorta kurumları, tarafından sağlanan yardımların memleket dışında bulunan kimselere ödenebilmesi için bu Âkid Tarafın mevzuatında öngörülen usuller, bahis konusu yardımlara bu Sözleşme gereğince hak kazanan kimseler hakkında da, bu Âkid Tarafın vatandaşları imiş gibi, aynı şartlarla uygulanır.

Madde — 47.

Bu Sözleşmenin tefsirinde ve uygulanmasında çıkacak zorluklar, Âkid Tarafların yüksek idare makamları arasında anlaşmak suretiyle halledilir.

Madde — 48.

1 — Bu Sözleşme tasdik edilir ve tasdik belgeleri en kısa zamanda Ankara'da teati olunur.

2 — Sözleşme, tasdik belgelerinin teati edildiği tarihi takibeden aydan sonraki ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Madde — 49.

1 — Eski işçiler veya benzerleriyle bunların ölümlerinde hak sahibi kimselerinin durumları, mâlîlük, yaşlılık veya ölüm hallerinde bağlanan aylıklarla aile aylığına ilişkin haklar bakımından, aşağıdaki hallerde, yeniden tesbit edilir .

- 1) Vatandaşlık durumları veya ikamet mahalleri sebebiyle aylığın ödenmesi durdurulmuş ise;
- 2) Vatandaşlık durumları, ikamet mahalleri veya iki memlekette geçmiş sigortalılık süreleriyle muadil sürelerin birleştirilmemiş olması sebebiyle aylık bağlanamamış ise;
- 3) Vatandaşlık durumları sebebiyle aylıkta bir indirim yapılmış ise;
- 4) Sözleşmenin uygulanması, halen almakta oldukları veya talepleri halinde alabilecekleri aylığın üstünde bir aylık bağlanmasını gerektirirse,

2 — Yeniden tesbit, ilgililerin, Âkud Tarafların yetkili sosyal sigorta kurumları aracılığı ile yapacakları müracaat üzerine yapılır.

Bu müracaatlar üzerine yeniden tesbit edilecek aylık, müracaat tarihini takibeden ay başından muteberdir.

Şu kadar ki, bu müracaatlar, Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıllık süre içinde yapıldığı takdirde, yeniden tesbit edilen aylık, yürürlük tarihinden muteber olur.

Madde — 50.

1 — Bu Sözleşme süresiz olarak akdedilmiştir. Âkud Taraflar Sözleşmeyi fesh edebilirler. Fesih için, en geç, takvim yılının bitmesinden 6 ay önce karşı tarafa ihbarda bulunmak şarttır; bu takdirde Sözleşme, o takvim yılının sonunda yürürlükten kalkar.

2 — Fesih halinde, daha önce iktisabedilmiş olan haklar için, Sözleşme hükümlerinin uygulanmasına, ilgilinin yabancı bir memlekette ikamet etmesi halinde mevzuatta öngörülen kısıtlayıcı hükümlere bakılmaksızın, devam olunur.

3 — Sözleşmenin yürürlükten kalktığı tarihten önceki devrelerde geçmiş sigortalılık süreleri dolayısıyla ileride iktisabedilecek olan haklar için, bu Sözleşme hükümlerinin uygulanmasına, Âkud taraflar arasında anlaşmak suretiyle tâyin ve tesbit olunacak şartlarla devam edilir.

Her iki tarafın usulüne göre yetkili kılınmış temsilcileri, yukarıda yazılı hususları tasdik zımında, bu Sözleşmeyi imzalamış ve mühürlemişlerdir.

4 Temmuz 1966 tarihinde Brüksel'de, Türkçe, Filamanca ve Fransızca ve her üç metin aynı derecede muteber olmak üzere, ikişer nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Adına
İmza

Belçika Kırallığı Adına
İmza